

Wdrażanie standardów OIE przez kraje członkowskie tej organizacji

Henryk Lis, Krzysztof Górski

z Katedry Rozrodu i Higieny Zwierząt Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach

Podczas obrad 86. Sesji Generalnej Światowej Organizacji Zdrowia Zwierząt (OIE) w maju 2018 r. przedstawiono opracowanie dotyczące wdrażania standardów OIE przez kraje członkowskie oraz status i potrzeby w ramach możliwości ich realizacji. Odpowiedni kwestionariusz wysłano do wszystkich państw członkowskich, a zebrane w nim informacje pochodziły z okresu pomiędzy grudniem 2017 a lutym 2018 r. Wysoki odsetek odpowiedzi (80%) potwierdził duże zainteresowanie i znaczenie, jakie mają standardy i rekomendacje OIE dla pracy służb weterynaryjnych. Najwięcej standardów odnosiło się do międzynarodowego handlu zwierzętami oraz produktami i surowcami pochodzenia zwierzęcego.

OIE stara się pomagać krajom członkowskim w identyfikowaniu i pokonywaniu trudności, jakie się pojawiają, czasu i miejsca ich występowania. Kraje członkowskie wyraziły wsparcie i optymizm w dalszych poczynaniach na tym polu. Jednakże niektóre nowsze i bardziej złożone pojęcia nie były do końca właściwie rozumiane, co sprawiało, że szanse bezpiecznego handlu się oddalały. Najważniejsze wyzwania zgłoszone przez liczącą się liczbę państw obejmowały braki dla możliwości wykonania technicznej ekspertyzy konkretnych przypadków i przestarzałe regulacje ustawodawcze w zakresie weterynarii, brak jasności we wdrażaniu zarządzania ryzykiem, brak przejrzystości zapisów, niespektowanie przez niektóre kraje zarówno importujące, jak i eksportujące standardów OIE. Ważne jest i być powinno, aby delegaci do OIE oraz podlegające im zespoły pracowników w jak największym stopniu opierali swoje opinie na dowodach naukowych, rekomendacjach OIE z uwzględnieniem krajowego ustawodawstwa oraz ram prawnych, w których działają.

Zebrane informacje pozwoliły na podział i zaszeregowanie państw do kilku grup. Do grupy pierwszej zaliczono 39 państw – głównie europejskich, oraz Japonię, Australię, Nową Zelandię, USA i Kanadę. Grupę tę określono jako kraje rozwinięte. Do grupy drugiej – kraje rozwijające się – zaliczono 73 państwa, a do grupy trzeciej – kraje najmniej rozwinięte – 35 państw.

Określenie i analiza czynników ograniczających wdrażanie standardów zależały od wielu elementów zarówno osobowych, jak i technicznych. Sugerowano sposoby, jakie mogłaby podjąć OIE, aby przewyciężyć występujące trudności.

Międzynarodowe standardy OIE opierają się na podstawach naukowych i zostały przyjęte przez 181 państw. Standardy zawarte w kodeksach zdrowia zwierząt wodnych i lądowych powinny być stosowane przez służby weterynaryjne państw eksportujących i importujących w celu wczesnego wykrywania, informowania

i kontrolowania chorób zwierząt, w tym zoonoz, oraz zapobiegania rozprzestrzenianiu się chorób poprzez międzynarodowy handel zwierzętami i produktami pochodzenia zwierzęcego. Porozumienie OIE ze Światową Organizacją Handlu (World Trade Organization – WTO) odnośnie do stosowania środków sanitarnych i fitosanitarnych (SPS) uznaje OIE za międzynarodowy organ odpowiedzialny za ustanowienie międzynarodowych standardów w kwestiach związanych ze zdrowiem zwierząt i chorobami zoonotycznymi.

Proces ustanawiania standardów międzynarodowych OIE jest przejrzysty i w pełni partycypacyjny. Kraje członkowskie OIE są świadome zobowiązań wynikających z międzynarodowych standardów, ale wciąż występują istotne problemy w spójnym ich stosowaniu. Regularnie na posiedzeniach Komitetu Światowej Organizacji Handlu, dotyczących SPS pojawiają się kwestie niestosowania się przez państwa do standardów OIE.

Rekomendacje OIE dotyczące chorób ryb, pryszczycy, BSE, afrykańskiego pomoru świń oraz grypy ptaków stanowią część formalnego procesu rozwiązywania sporów przez ostatnie 20 lat od momentu utworzenia Światowej Organizacji Handlu.

Aby wspierać służby weterynaryjne poszczególnych państw odpowiedzialne za zdrowie zwierząt lądowych i wodnych, OIE powinna sprawować swoją funkcję normatywną oraz dostarczać materiały, które będą miały wpływ na decydentów w państwach członkowskich. Jest to szczególnie istotne dla zapobiegania niemającym oparcia w nauce reakcjom na przypadki chorób zarówno na poziomie krajowym, jak i globalnym. OIE powinna również kontynuować pełnienie roli adwokata dla służb weterynaryjnych oraz służb odpowiedzialnych za zdrowie zwierząt, w tym zwierząt wodnych, a zapisy i standardy stanowią istotne wsparcie dla państw rozwijających się oraz w coraz większym stopniu są i będą wdrażane również przez państwa rozwinięte.

Odnosząc się szczególnie do standardów międzynarodowych, niemal wszystkie państwa widzą potrzebę pogłębiania szkoleń w zakresie standardów OIE, z uwzględnieniem ich powiązań z porozumieniem dotyczącym stosowania środków sanitarnych i fitosanitarnych Światowej Organizacji Handlu. Obecnie obowiązujące porozumienia dotyczące dostarczania wsparcia technicznego, szkoleń oraz wymiany doświadczeń powinny zostać utrzymane, a nawet rozszerzone, ze zwiększeniem nacisku na szczególne potrzeby regionalne. Należy rozważyć rozszerzenie możliwości szkoleniowych poprzez zastosowanie „szkoleń na odległość” z wykorzystaniem nowoczesnych technologii.

Kraje członkowskie OIE są gorąco zachęcane do wdrażania dobrych praktyk regulacyjnych jako środka

służącego poprawie wydajności pracy i budowania trwałych porozumień z sektorem prywatnym.

Szczególnie pożądana jest inicjatywa OIE zmierzająca do stworzenia swoistego obserwatorium wdrażania standardów, co powinno przyczynić się do zdefiniowania i oceny trudności we wdrażaniu standardów oraz rekomendacji dotyczących praktycznych rozwiązań.

Konieczna pozostaje potrzeba ogólnej informacji na temat krajowych systemów z zakresu środków sanitarnych, standardów dla importu dóbr, standardów

przy negocjowaniu dostępu do rynków eksportowych i oceny trudności wdrażania standardów.

Piśmiennictwo

1. OIE – World Organisation for Animal Health. Working document 86th General Session, 20–25 May 2018, Paris.

Prof. zw. dr hab. Henryk Lis, ul. Międzynarodowa 32 m. 21, 03-922 Warszawa

Złoty jubileusz rocznika 1962–1968 Wydziału Weterynaryjnego w Warszawie

Uroczystość z okazji 50-lecia uzyskania dyplomu odbyła się 12 maja 2018 r. w Auli Kryształowej Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego na kampusie ursynowskim i była połączona z wręczeniem dyplomów nowo promowanym absolwentom. Wzięli w niej udział prorektor prof. Marian Binek, dziekan prof. Marcin Bańbura oraz Rada Wydziału Medycyny Weterynaryjnej.

Po przemówieniach i ciepłych powitaniach przez władze uczelni „Złote Dyplomy” odebrało 20 jubilatów. Następnie zabrał głos starosta roku Wojciech Wasiewicz, który przypomniał, że w 1962 r. studia w dawnej siedzibie na Grochowie podjęło 120 studentów, a po 11 semestrach nauki w 1968 r. uzyskało absolutorium 67 osób, wśród nich 13 pań. Niezwłocznie po studiach podjęliśmy pracę w zawodzie, rozjechaliśmy się po kraju

i osiedliliśmy się w różnych miejscowościach, niektórzy odpracowywali stypendia fundowane, a część wybierała miejsce zatrudnienia, kierując się własnym wyborem. Kilkanaście osób pozostało w Warszawie, bo tu mieszkały i podjęły pracę. Nasze losy podczas długiego stażu zawodowego były różne. Niektórzy pracowali w administracji weterynaryjnej, pełniąc funkcje lekarzy powiatowych i wojewódzkich, wielu pracowało w lecznicach, najpierw państwowych, a po sprywatyzowaniu na własny rachunek. Kilka osób zajmowało się bezpieczeństwem żywności pochodzenia zwierzęcego, niektórzy pracowali w jednostkach badawczych, w nadzorze nad lekami oraz w dystrybucji leków, w wojsku i sanepidzie. Kilku kolegów wyjechało z kraju i pracowało w Stanach Zjednoczonych, Nowej Zelandii, we Francji i w Niemczech. Trzech kolegów Afrykańczyków po

Od lewej: Jerzy Białek, Stanisław Walczuk, Maria Bedyńska, Andrzej Hołownia, Wanda Zajac, Zdzisław Kazimierski, Jadwiga Kulka, Elżbieta Madej, Anna Mazurkiewicz, Barbara Bulik, Tadeusz Orzel, Izabela Żychowicz, Andrzej Zarębski, Jacek Składziński, Anna Włodarska, Zenon Jastrzębski, Stanisław Makulec, Wojciech Wasiewicz, Jerzy Biskupski. Na zdjęciu brakuje Mirosława Lańskiego